

Bölüm 11

TURİZM SEKTÖRÜ ÇALIŞANLARININ YEŞİL YÖNETİM VE GÜVENLİK İKLİMİ UYGULAMA DÜZEYLERİ: ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ

Gökhan AKANDERE¹

GİRİŞ

Yeşil Yönetim

Günümüzde sürdürülebilir bir ekonomi kavramı, toplum ve sanayi için önemli bir konu haline gelmiştir. Sürdürülebilirlik konusu, endüstrilerin çevre korumasına destek vermesini sağlarken aynı zamanda ekonomik büyümeyi de desteklemelerini sağlamaktır. İşletmeler endüstride gerçekleştirilen değişiklikleri yakından izlemeli ve rakiplerinin ve kendilerinin temel yeterliliklerinin doğru bir şekilde anlaması gerekmektedir.

İşletmeler için çevre korumaya yönelik yapmış oldukları maliyetler 1970'lerden bu yana önemli ölçüde artmaktadır ve daha da artması beklenmektedir (Christmann, 2000).

Müşteriler ve tedarikçiler hizmet ve ürün talep ederken doğal çevre üzerinde minimum olumsuz etki oluşturmak istemeleri, yeşil yönetim faaliyetlerinin önemli bir konu haline gelmesini sağlamıştır. Çevresel açıdan sürdürülebilir yönetim veya yeşil yönetim olarak kavramsallaştırılan, işletmelerin kar ve pazar payı elde ederken diğer yandan çevreyi korumayı taahhüt etmelerini sağlayan önemli bir yönetim konusu olarak ortaya çıkmıştır (Hock ve Erasmus, 2000).

Literatüre dayanarak yeşil yönetim, işletmelerde, topluluklarda ve çevrede, çevresel sorumluluğu yerine getirirken, ürün ve süreçleri uygulanabilir ve ekonomik olarak tasarlamak, ticarileştirmek ve kullanmak için belirlenmiş bir dizi proaktif stratejik davranış olarak tanımlanmaktadır. (Peng ve Lin, 2008; Molina-Azorin ve ark., 2009).

Haden vd., (2009) ve Jabbour (2010) göre, yeşil (çevresel) yönetimi, çevresel hedeflerin ve stratejilerin, kurumda var olan daha geniş tabanlı hedef ve stratejilere tam olarak dahil edilmesi olarak tanımlamıştır. Bu tanım, çevreyi koruma, kay-

¹ Öğr. Gör. Dr. Gökhan AKANDERE, Selçuk Üniversitesi, gakandere@selcuk.edu.tr

kullanımı önemlilik arz etmektedir. Genel olarak, güvenlik ortamının değerlendirilmesi, endüstrilerdeki ve organizasyonlardaki mevcut güvenlik koşullarının anlaşılmasını sağlar ve güvenliği artırmak için değiştirilebilecek faktörler hakkında fikir verir. Dolayısıyla, güvenlik ortamını ölçmenin amacı, çalışanların çalışma alanlarındaki genel emniyet konularına ilişkin algılarını açıkça anlamak ve kuruluşun emniyet yönetimi konusundaki değerini yansıtmaktır.

Denetçilerin ve iş arkadaşlarının güvenlik ortamı bağlamındaki sonuçlar üzerinde önemli bir etkiye sahip olacaktır. Büyük ve karmaşık organizasyonlarda, çalışanların ortak çalışan güvenlik yönetimi ve denetim güvenliği liderliği algılarını geliştirmeleri beklenmektedir.

Üst yönetimin işletmede çalışanlar için sağlık ve güvenlik konularında gerekli koşulların oluşturulması için gerekli desteği vererek çalışanların güvenlik iklimi algılarını artırabilecek ve uygulamaları benimsemelerini teşvik etmiş olacaktır.

Güvenlik ikliminin gerekli kaynaklar sahip olan işletmeler, süreçleri daha etkin bir şekilde uygulayabilecektir. Yeşil yönetimde de olduğu gibi çalışanların güvenlik iklimiyle ilgili gerekli eğitimleri almaları, çalışanların daha bilinçli olmalarını sağlayabilecektir. Bu eğitimler çalışanlar tarafında da faydalı olarak görülmektedir.

Üst yönetim gerekli iyileştirme ve geliştirmeler için yaptıkları denetim faaliyetlerinin sonucunda çalışmaların katılımlarını sağlayarak daha iyi bir güvenlik yönetim sistemi oluşturabilecektir. Kurulan bu iyileştirme ve geliştirme takımlarında yer alan çalışanların güvenlik konularını diğer çalışanlara göre daha yüksek düzeyde benimseme ihtimalleri daha fazla olacaktır.

Sonuç olarak bu çalışma ile yöneticiler yeşil yönetim ve güvenlik iklimi uygulamalarını stratejik ve doğal bir yaklaşım olarak bütünleştirerek, rekabet avantajının artırılması ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmak gibi gerçek ve sürekli iyileştirmelerin sağlanması ile ilgili sorunlara bir çözüm sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

- Adriano A.T., Charbel J.C.J., Ana B.L.S.J., (2012). Relationship between green management and environmental training in companies located in Brazil: A theoretical framework and case studies, *Int. Journal Production Economics*, 140, 318-329.
- Arulrajah, A. A., Opatha, H. H. D. N. P., & Nawaratne, N. N. J. (2015). Green human resource management practices: A review. *Sri Lankan Journal of Human Resource Management*, 5(1).
- Ayuso, S. (2006). Adoption of voluntary environmental tools for sustainable tourism: Analysing the experience of Spanish hotels. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 13(4), 207-220.

- Brondino, M., Silva, S. A., & Pasini, M. (2012). Multilevel approach to organizational and group safety climate and safety performance: Co-workers as the missing link. *Safety science*, 50(9), 1847-1856.
- Choudhry, R. M., & Fang, D. (2008). Why operatives engage in unsafe work behavior: Investigating factors on construction sites. *Safety science*, 46(4), 566-584.
- Choudhry, R.M., Fang, D., ve Lmgard, H. (2009). —Measuring Safety Climate of A Construction Company, *Journal of Construction Engineering and Management*, 135 (9): 890-899.
- Christmann, P., (2000). Effects of “best practices” of environmental management on cost advantage: the role of complementary assets. *Acad. Manag. J.* 43 (4), 663–680.
- Daily, B.F., Bishop, J.W., Massoud, J.A., (2012). The role of training and empowerment in environmental performance: a study of the Mexican maquiladora industry. *Int. J. Oper. Prod. Manag.* 32, 631-647.
- Darvish, H., Roostaci, M., & Azizi, S. (2011). Studying of safety climate assessment: a case study at steel industry. *Management & Marketing Journal*, 9(2).
- Delmas, M., Toffel, M.W., (2004). Stakeholders and environmental management practices: an institutional framework. *Bus. Strategy Environ.* 13 (4), 209–222.
- González Benito, J., & González Benito, Ó. (2006). A review of determinant factors of environmental proactivity. *Business Strategy and the environment*, 15(2), 87-102.
- Gökdeniz, A. (2017). Konaklama Sektöründe Yeşil Yönetim Kavramı, Eko Etiket ve Yeşil Yönetim Sertifikaları ve Otellerde Yeşil Yönetim Uygulama Örnekleri. *International Journal of Social and Economic Sciences (IJSES)* E-ISSN: 2667-4904, 7(2), 70-77.
- Green Jr., K.W., Zelbst, P.J., Meacham, J., Bhadauria, V.S., (2012). Green supply chain management practices: impact on performance. *Supply Chain Manage.* 3 (2), 290–305.
- Griffin, M. A., & Curcuruto, M. (2016). Safety climate in organizations. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 3, 191-212.
- Guo, B. H., Yiu, T.W., & González, V. A. (2016). Predicting safety behavior in the construction industry: Development and test of an integrative model. *Safety Science*, 84, 1–11.
- Haden, S.S.P., Oyler, J.D., Humphreys, J.H., (2009). Historical, practical, and theoretical perspectives on green management: an exploratory analysis. *Manag. Decis.* 47 (7), 1041–1055.
- Harvey, G., Williams, K., Probert, J., (2013). Greening the airline pilot: HRM and the green performance of airlines in the UK. *Int. J. Hum. Resour. Manag.* 24, 152-166.
- Hock V, Erasmus RI. (2000). From reversed logistics to green supply chain. *Logistics Solutions*; 2: 28–33.
- Huang, Y. H., Zohar, D., Robertson, M. M., Garabet, A., Lee, J., & Murphy, L. A. (2013). Development and validation of safety climate scales for lone workers using truck drivers as exemplar. *Transportation research part F: traffic psychology and behaviour*, 17, 5-19.
- Jabbour, C. J. C. (2010). Non-linear pathways of corporate environmental management: a survey of ISO 14001-certified companies in Brazil. *Journal of Cleaner Production*, 18(12), 1222-1225.
- Jiang, L., Lavaysse, L. M., & Probst, T. M. (2019). Safety climate and safety outcomes: A meta-analytic comparison of universal vs. industry-specific safety climate predictive validity. *Work & Stress*, 33(1), 41-57.
- Jianjun Y., Feng Z., Xu J., Wei S., (2015). Strategic flexibility, green management, and firm competitiveness in an emerging economy, *Technological Forecasting & Social Change* 101 347–356.
- Jimmieson, N. L., Tucker, M. K., White, K. M., Liao, J., Campbell, M., Brain, D., ... & Graves, N. (2016). The role of time pressure and different psychological safety climate referents in the prediction of nurses’ hand hygiene compliance. *Safety Science*, 82, 29-43.
- Kasim, A., (2007). Corporate environmentalism in the hotel sector: evidence of drivers and barriers in Penang, Malaysia. *J. Sustain. Tourism* 15 (6), 680–699.
- Kwesi A.T., Justice M., (2016). The impact of safety climate on safety related driving behaviors, *Transportation Research Part F*, 40, 48–55.

- Lin, C.Y., Ho, Y.H., (2011). Determinants of green practice adoption for logistics companies in China. *J. Bus. Ethics* 98 (1), 67–83.
- Lingard, H. C., Cooke, T., & Blismas, N. (2010). Properties of group safety climate in construction: The development and evaluation of a typology. *Construction Management and Economics*, 28(10), 1099-1112.
- Liu, X., Huang, G., Huang, H., Wang, S., Xiao, Y., & Chen, W. (2015). Safety climate, safety behavior, and worker injuries in the Chinese manufacturing industry. *Safety science*, 78, 173-178.
- Matteo C., Mark A. G., Rajkiran K., James I. M., (2018). Multilevel safety climate in the UK rail industry: A cross validation of the Zohar and Luria MSC scale, *Safety Science*, 110, 183–194.
- Menguc, B., Auh, S., Ozanne, L., (2010). The interactive effect of internal and external factors on a proactive environmental strategy and its influence on a firm's performance. *J. Bus. Ethics* 94 (2), 279–298.
- Milijčić, N., Mihajlović, I., Nikolić, D., & Živković, Ž. (2014). Multicriteria analysis of safety climate measurements at workplaces in production industries in Serbia. *International Journal of Industrial Ergonomics*, 44(4), 510-519.
- Mindy E. B., ve Stephanie C. P., (2018). Interdisciplinary collaborations facilitate safety climate research, *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, 56, 204–208.
- Ming J., Bo L., Hongwei L., Shiyun Y., Ying L., (2019). The effects of safety attitude and safety climate on flight attendants' proactive personality with regard to safety behaviors, *Journal of Air Transport Management*, 78, 80–86.
- Mohammad T. N., Peter D., Marcus J., Manikam P., (2019a). Using a psychological contract of safety to predict safety climate on construction sites, *Journal of Safety Research*, 68, 9–19.
- Mohammad T. N., Peter D., Marcus J., Manikam P., (2019b). The psychological contract: A missing link between safety climate and safety behaviour on construction sites, *Safety Science*, 112, 9–17.
- Molina-Azorín, J.F., Claver-Cortés, E., López-Gamero, M.D., Tarí, J.J., (2009). Green management and financial performance: a literature review. *Manag. Decis.* 47 (7), 1080–1100.
- Mousumi R., ve Debabrata K., (2016). Exploring role of green management in enhancing organizational efficiency in petro-chemical industry in India, *Journal of Cleaner Production* 121, 109-115.
- Neal, A., & Griffin, M. A. (2006). A study of the lagged relationships among safety climate, safety motivation, safety behavior, and accidents at the individual and group levels. *Journal of Applied Psychology*, 91, 946–953.
- Neal, A., Griffin, M. A., & Hart, P. M. (2000). The impact of organizational climate on safety climate and individual behavior. *Safety science*, 34(1-3), 99-109.
- Newaz, M. T., Davis, P. R., Jefferies, M., & Pillay, M. (2018). Developing a safety climate factor model in construction research and practice: A systematic review identifying future directions for research. *Engineering, Construction and Architectural Management*, 25, 738–757.
- Nunhes T. V., Barbosa L.C.M.F., Oliveira O.J., (2017). Identification And Analysis Of The Elements And Functions Integrable In Integrated Management Systems, *Journal Of Cleaner Production* 142, 3225-3235.
- Opatha, H. H. P., & Arulrajah, A. A. (2014). Green human resource management: Simplified general reflections. *International Business Research*, 7(8), 101.
- Özdemir, L., Erdem, H., & Kalkın, G. (2016). Kamu Çalışanlarının Güvenlik İklimi Algılarının İş Tatmini Ve İş Performansı Üzerine Etkisi. *Visionary E-Journal/Vizyoner Dergisi*, 7(15).
- Peng, Y.S., Lin, S.S., (2008). Local responsiveness pressure, subsidiary resources, green management adoption and subsidiary's performance: evidence from Taiwanese manufactures. *J. Bus. Ethics* 79 (12), 199-212.
- Porter, M.E., Kramer, M.R., (2011). Creating shared value. *Harv. Bus. Rev.* 89 (1/2), 62–77.

- Prasad, R.S., (2013). Green HRM- partner in sustainable competitive growth. *J. Manag. Sci. Technol.* 1, 15e18.
- Qi, G. Y., Shen, L. Y., Zeng, S. X., & Jorge, O. J. (2010). The drivers for contractors' green innovation: an industry perspective. *Journal of Cleaner Production*, 18(14), 1358-1365.
- Renwick, D.W.S., Redman, T., Maguire, S., (2013). Green human resource management: a review and research agenda. *Int. J. Manag. Rev.* 15, 1-14.
- Rothenberg, S. (2003). Knowledge content and worker participation in environmental management at NUMMI. *Journal of management studies*, 40(7), 1783-1802.
- Sammalisto, K., & Brorson, T. (2008). Training and communication in the implementation of environmental management systems (ISO 14001): a case study at the University of Gävle, Sweden. *Journal of Cleaner Production*, 16(3), 299-309.
- Sarkis, J., Gonzalez-Torre, P., & Adenso-Diaz, B. (2010). Stakeholder pressure and the adoption of environmental practices: The mediating effect of training. *Journal of Operations Management*, 28(2), 163-176.
- Schneider, B. (1975). Organizational climates: An essay. *Personnel Psychology*, 28, 447-479.
- Segarra-Oña, M. D. V., Peiró-Signes, Á., Verma, R., & Miret-Pastor, L. (2012). Does environmental certification help the economic performance of hotels? Evidence from the Spanish hotel industry. *Cornell Hospitality Quarterly*, 53(3), 242-256.
- Tien-Ming C., Mei-Tsun C., Ci-Yao H., (2016). Conceptualizing and measuring recreation safety climate, *Safety Science*, 87, 224-233.
- Türen, U., Gökmen, Y., Tokmak, İ. ve Bekmezci, M. (2014). Güvenlik İklimi Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(4), 171-190.
- Vazquez Brust, D.A., Heyes, C.L., (2010). Environmental management intentions: an empirical investigation of Argentina's polluting firms. *J. Environ. Manag.* 91, 1111-1122.
- Yong Y.M., Choon L. S., Yao L., Songyue Z., (2016). Sources of resources, alliance green management, and alliance performance in an emerging economy, *Journal of Cleaner Production*, 139, 319-327.
- Yu-Ling C., Kang-Hung L., Chien-Chi C., (2018). Practical application of safety climate: A case study in the Taiwanese steel Industry, *International Journal of Industrial Ergonomics*, 67, 67-72.
- Yuan M., Guisheng H., Qiyue Y., Baogui X., Yajun P., (2018). The sources of green management innovation: Does internal efficiency demand pull or external knowledge supply push?, *Journal of Cleaner Production*, 202, 582-590.
- Zhou, Q., Fang, D., & Mohamed, S. (2010). Safety climate improvement: Case study in a Chinese construction company. *Journal of Construction Engineering and Management*, 137(1), 86-95.
- Zhu Q., Sarkis J., Lai K., (2013), "Institutional-based antecedents and performance outcomes of internal and external green supply chain management practices ", *Journal of Purchasing & Supply Management*, 19 (2013) 106-117.
- Zhu, Q., Sarkis, J. and Geng, Y. (2005). "Green Supply Chain Management in China: Pressures, Practices and Performance", *International Journal of Operations & Production Management*, 25 (5), 449-468.
- Zhu, Q., Sarkis, J. and Lai, K.-H. (2007). "Green supply chain management: pressures, practices and performance within the Chinese automobile industry", *Journal of Cleaner Production*, 15 (11-12), 1041-1052.
- Zohar, D. (2003). The influence of leadership and climate on occupational health and safety. In D. A. Hoffman, & L. E. Tetrick (Eds.), *Health and Safety in Organizations: A Multilevel Perspective*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

- Zohar, D., (2011). Safety climate: conceptual and measurement issues. In: Quick, J.C., Tetrick, L.E. (Eds.), Handbook of Occupational Health Psychology. American Psychological Association, Washington, DC, US, pp. 141–164.
- Zohar, D., & Luria, G. (2004). Climate as a social-cognitive construction of supervisory safety practices: scripts as proxy of behavior patterns. Journal of applied psychology, 89(2), 322.